

Opatrenia pre zabezpečenie ochrany obyvateľstva v prípade vzniku mimoriadnych udalostí zapríčinených únikom nebezpečných látok

---

Nebezpečné látky sú prírodné alebo syntetické látky, ktoré svojimi chemickými, fyzikálnymi alebo biologickými vlastnosťami samostatne, alebo v kombinácii môžu spôsobiť ohrozenie života.

Únik nebezpečných látok môže byť spôsobený deštrukciou stacionálneho zdroja, alebo z mobilného zdroja pri preprave nebezpečnej látky .

V meste Dunajská Streda sa nachádzajú a sú prevádzkované stacionárne zdroje nebezpečných látok u objektov, ktoré tieto látky využívajú vo svojej výrobnjej, resp. v prevádzkovej činnosti.

Sú to :

ISTER MEAT, s.r.o.

Druh látky : Amoniak

Množstvo uloženého amoniaku : 10 t

UMELÁ ĽADOVÁ PLOCHA

Druh látky : Amoniak

Množstvo uloženého amoniaku : 1,5 t

V prípade havárie spojenjej s únikom nebezpečnej chemickej látky - amoniaku, pôsobí na okolie v podobe plynu alebo výparov.

Amoniak po odparení z mláky a úniku do vonkajšieho prostredia zvyčajne nazotrúva dlhšie vo vysokých koncentráciach. Dochádza k jeho rýchlemu odvetraniu, aj napriek tomu je z hľadiska ochrany života a zdravia pri úniku nezotrúvať vo voľnom teréne.

Pásmo priameho ohrozenia – je oblasť, ktorého vonkajšia hranica je minimálne 50 m od zdroja, kde nechránená osoba v priebehu niekoľkých minút môže obdržať takú dávku nebezpečnej látky, ktorej množstvo je životu nebezpečné.

Ochranné pásmo – oblasť, ktorého vonkajšia hranica je minimálne 50 m od zdroja , kde nechránená osoba v priebehu niekoľkých minút, prípadne hodín môže obdržať takú dávku nebezpečnej látky, že to množstvo je nebezpečné pre zdravie.

Pásmo ohrozenia výparmi – oblasť vymedzená, kde rizikové citlivé osoby, ako deti tehotné ženy, starí ľudia s alergickými ochoreniami môžu citlivo vnímať túto látku a látka môže vyvolať ich podráždenie a alergickú reakciu.

Bezpečný priestor -oblasť vymedzená, kde sa výskyt nebezpečnej látky nepredpokladá a ktorý je vzdialený najmenej 100 m od miesta výskytu nebezpečnej látky.

Po zaznení varovného signálu sirény treba sa riadiť nasledovnými odporúčaniami :

Pri pobyte v budove

- zostante vo vnútri, uzavrieť a utesniť okná,dvere, vetracie otvory, vypnúť vetracie zariadenie a klimatizáciu, prečkať v miestnosti, ktorá nemá okná, alebo ich má najmenej, resp. sa ukryť v tomto prípade v podzemných, prípadne prízemných miestnostiach budov.

Pri pobyte mimo budovy

- čo najrýchlejšie opustiť ohrozený priestor kolmo na smer vetra ,pamätajte si, že chemická látka sa šíri v smere vetra, improvizovane si chráňte dýchacie cesty, oči a odkryté časti tela, použite vo vode namočenú nasiaknutú tkaninu a priložte si ju k ústam, nosu, zakryte si oči a dýchajte cez ňu, na nezakryté časti tela použite odev, resp. deku a pod.

Sledujte informácie z oficiálnych zdrojov – mestská televízia, webová stránka mesta a pokynmi primátora mesta.

Riadte sa podľa vysielaných pokynov, nepodceňujte riziko.

Poskytnite pomoc chorým, starým, bezvládnym osobám, postarajte sa o deti bez dozoru

Zásady prvej pomoci :

Prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť sa opiera o nasledovné zásady :

- postihnutého preniesť mimo pásma ohrozenia, uložiť do stabilizovanej polohy na čerstvý vzduch, zabezpečiť pokoj, nenechať chodiť, uvoľniť odev
- pri zastavení dýchania okamžite zaviesť umelé dýchanie a privolať lekára
- pri zasiahnutí očí vypláchnúť ich prúdom vody 5-10 minút, ostatné časti tela umyť čistou vodou
- privolať lekársku pomoc

Ak ste účastníkom nehody vozidla prepravujúceho nebezpečnej látky a úniku nebezpečnej látky:

- odstavte vozidlo podľa možnosti mimo dosah pôsobenia nebezpečnej látky
- urychlene opustite zamorený priestor
- chráňte si dýchacie cesty vreckovkou
- oznámte haváriu-nehodu na telefónne číslo 112 /150,155,158/
- nedotýkajte sa nebezpečnej látky ani predmetov, ktoré by mohli byť kontaminované
- po príchode záchranných zložiek sa riadte pokynmi veliteľa zásahu

Zásady správania sa občanov v prípade úniku AMONIAK

PO zaznení signálu – tón kolísavý- 2 minúty, ktorý sa následne doplní hovorenou informáciou o vzniku ohrozenia, o zdroji ohrozenia, o veľkosti ohrozeného územia a o základné pokyny pre obyvateľstva.

Pri úniku AMONIAKU :

Zachovajte rozvahu a nerobte zmätok, sirény sú spúšťané v okamihu úniku amoniaku v zariadení.

Pripravte si k ochrane dýchacích ciest očí a odkrytých častí tela :

- vo vode namočenú nasiakavú tkaninu, alebo vreckovku
- vhodný odev na nezakryté časti tela

Informujte o nebezpečenstve tých občanov, ktorí nemuseli počuť varovný signál.

Poskytnite pomoc deťom, starším a bezvládnym občanom.

Zavrite a utesnite okná, dvere, ventiláciu, vypnite elektrické spotrebiče a plyn.

Vo verejných priestoroch sa zhromaždite v miestnostiach na to určených.

Nebezpečná látka – amoniak sa šíri v smere vetra.

Zorientujte sa podľa situácie a správne sa rozhodnite pre rýchle opustenie zamoreného priestoru kolmo na smer vetra. Smer vetra zistíte napríklad zdvihnutím navlhčeného prsta nad hlavu.

Riadte sa podľa pokynov zložiek integrovaného záchranného systému.

NEZABUDNITE ! Amoniak je ľahší ako vzduch, preto pri jeho úniku sa zdržiavajte v nižšie položených miestnostiach budovy.

Vlastnosti amoniaku

Amoniak je jedovatý, bezfarebný, štiplavo zapáchajúci plyn. Pri vyšších koncentráciach je horľavý a za určitých podmienok aj výbušný. Pre svoj charakteristický zápach je vo vzduchu aj v malom množstve ľahko rozpoznateľný.

Je ľahší ako vzduch. Vyskytuje sa ako stlačený alebo skvapalnený plyn. Vytekajúca kvapalina rýchlo prechádza do plynnej fázy.

Unikajúci amoniak dráždi dýchacie ústrojenstvo, oči a spôsobuje poruchy centrálného nervového systému.

Vyššie koncentrácie spôsobujú rýchlu zástavu dýchania až smrť.

Styk s tekutinou vyvoláva na nechránených častiach tela omrzliny.

Postihnutého treba čo najrýchlejšie vyniesť zo zamoreného priestoru. Je nutné ho prezlieť a umyť najmä pri zasiahnutí kvapalinou, alebo ak má odev nasiaknutý výparmi.

Monitoring územia

Pri únikoch plynných nebezpečných látok je za účelom skutočného zisťovania chemickej situácie potrebné zabezpečiť nepretržité chemické meranie na ohrozenom území.

Detekčný systém na UĽP slúži k identifikácii a k zhláseniu prípadných únikov amoniaku z technológie.

Monitorovanie územia v areáli a v okolí UĽP je možné realizovať cez zásahovú jednotku OR HaZZ - prenosnými detekčnými prístrojmi – prístroj Dräger PAC III, presávacie trubičky atď. Preto je nevyhnutná okamžitá spolupráca zásahovej jednotky s kompetentnými zamestnancami UĽP. Je nevyhnutné na objekte UĽP mať prevádzkovateľom osadený a trvale zabezpečený ukazovateľ smeru vetra .

Výber miest na monitoring bude realizovaný riadiacim štábom na základe zhodnotenia rozsahu a veľkosti úniku amoniaku, rozvoja havarijného procesu, meteorologických podmienok a vyhodnotenia smeru a rýchlosti vetra.